

Utvärdering av informationsinsatser till äldre och anhöriga inom Rinkeby-Kista stadsdel

David Söderman och Arthur Henningson
Consider Consultants AB

Stockholm i oktober 2008

BAKGRUND – STIMULANSMEDEL OCH PROJEKT	3
Utvärdering – syfte och genomförande	3
INLEDNING – PROBLEMBESKRIVNING, MÖJLIGHETER OCH SVÅRIGHETER..	4
Rinkeby-Kista – en stadsdel med en mångfald av nationaliteter och kulturer	4
Integrationsarbete i området runt Järvafältet och inom stadsdelen.....	4
Frågeställningar som dominerat utvärderingsarbetet.....	6
INTRYCK FRÅN INTERVJUERNA.....	6
Intervju med projekt- och utbildningsledare	6
Kursdeltagarnas uppfattningar om informatörsutbildningen.....	8
SLUTSATSER.....	10
Ökad tydlighet, relevans och kontinuitet i utbildningen.....	10
Gruppdynamiken under utbildningen.....	12
Flexibilitet i det fortsatta informationsarbetet	12
Mötesplatser	12

Bakgrund – stimulansmedel och projekt

Inom Rinkeby-Kista stadsdel bor många äldre som får omsorg och omvårdnad av någon närstående. Många av såväl de närstående som de äldre känner inte till vilket stöd de kan få av stadens äldreomsorg. Detta gäller särskilt invånare av utländsk härkomst. Av den anledningen finns det ett behov att utveckla metoder och kanaler som gör det möjligt att nå ut med information till denna grupp. Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning har sedan november 2007 arbetat med att utveckla metoder för att stödja anhöriga som hjälper sina närstående.

En arbetsgrupp med representanter från förvaltningen, pensionärsrådet, pensionärsföreningen, seniorer i samverkan runt Järva, invandrarföreningar och ABF bildades. Denna grupp initierade en ”informatörsutbildning” för medlemmar i olika invandrarföreningar inom stadsdelen. Grundtanken har varit att ge dessa informatörer kunskap om svensk äldreomsorg och om vad stadsdelsförvaltningen kan erbjuda för stöd till anhöriga som hjälper och vårdar närstående. Informatörerna ska fungera som uppsökande nyckelpersoner, och genom sina respektive föreningar försöka komma i kontakt med anhöriga som vårdar närstående.

Rinkeby-Kista stadsdel har tidigare fått stimulansmedel för att kartlägga behovet av anhörigstöd och utifrån detta utveckla metoder för att stödja anhöriga som hjälper sina närstående i det mångkulturella stadsdelsområdet. Således sökte man åter stimulansmedel för den utbildning som nu genomförts, och man står nu i begrepp att söka ytterligare medel för att därmed kunna fortsätta satsningen och ambitionen att nå ut med information till äldre och anhöriga som idag har liten eller obefintlig kännedom om det stöd de kan få.

Utvärdering – syfte och genomförande

Utvärderingens syfte är att följa upp de insatser som hittills genomförts och granska om de träffat rätt när det gäller projektets mål och ambitioner. Utvärderingen ska även fungera som stöd och inspiration till fortsatt arbete.

För att summera samtliga effekter och för att kunna göra en samlad bedömning av de insatser som prövats under de två åren görs en slutlig utvärdering hösten 2009.

Utvärderingen baseras såväl på inläsning av skrivet material som på intervjuer med olika personer inom projektet. De frågeställningar som legat till grund för intervjuerna har utgått från projektmålen. Intervjuerna har genomförts under augusti och september 2008.

Inledning – problembeskrivning, möjligheter och svårigheter

Rinkeby-Kista – en stadsdel med en mångfald av nationaliteter och kulturer

I stadsdelen bor och lever många människor som inte är födda i Sverige utan som har invandrat hit som barn eller som vuxna. I området är mångfalden av nationaliteter, språkinriktningar, kulturer och religioner stor. Mixen av olika etniska grupper genererar kraft, energi och positiv utveckling men också negativa sidor i form av utanförskap och låg grad av integration i det välfärdsutbud som det svenska samhället erbjuder och förmedlar. En grupp invånare riskerar särskilt att hamna utanför och marginaliseras, nämligen de äldre invandrarna. En del av dem kanske har anlänt till Sverige sent i sitt liv och inte haft möjlighet att få ta del av det svenska arbetslivet, och deras förutsättningar att lära sig ett nytt språk och träda in i en ny kultur har varit begränsade. Utan förmåga att hantera det svenska språket blir det svårt att som äldre hävda sin rätt och ta del av den äldreomsorg som samhället erbjuder.

Många av dessa äldre får på ålderns höst hjälp av sina närstående. Vissa närstående arbetar ”formellt” som anhängvårdare, andra får hemvårdsbidrag och andra hjälper sina nära utan någon närmare kontakt med bl a stadsdelsförvaltningens äldreomsorg. Det är den här okända gruppen som stadsdelen, genom att utveckla olika metoder och kanaler, vill komma i kontakt med.

Integrationsarbete i området runt Järvafältet och inom stadsdelen

Samverkan i projektform har skett mellan staden, pensionärsföreningar, invandrarföreningar, bildningsförbund och andra intressenter i syfte att utveckla bra förutsättningar för integration och välfärd för de invånare som bor omkring Järvafältet. En viktig frågeställning, bland de många frågeställningar som kommit fram ur arbetet, är hur staden kan komma i kontakt med äldre personer som har behov av äldreomsorg och som idag får hjälp av närstående eller anhöriga, och som **inte** har någon kontakt med stadsdelsförvaltningen och den offentliga äldreomsorgen. Hur når vi fram till gruppen? Vilka kanaler ska vi använda?

Verksamhetsledningen för äldreomsorgen vid Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning tog tag i frågan och har inom ramen för olika satsningar försökt utveckla metoder och former att nå ut till äldre och deras anhöriga. Det har visat sig vara mycket svårt att nå ut till denna grupp och tidigt insåg förvaltningen att det är nödvändigt att samverka med invandrarföreningarna. Det är dessa föreningar som har den naturliga kontakten och kan språket. Genom att utbilda informatörer inom de olika föreningarna hoppas man nå ut till de personer som stadsdelsförvaltningen av en eller annan anledning inte har kontakt med.

Vilken är målgruppen?

Målgruppen utgörs av äldre och de anhöriga eller närstående som hjälper dem med omsorgsinsatser, utan stödsatser från stadsdelen. Målgruppen är i detta fall till sin natur varierad och komplex då det i Rinkeby-Kista stadsdel bor människor av många nationaliteter

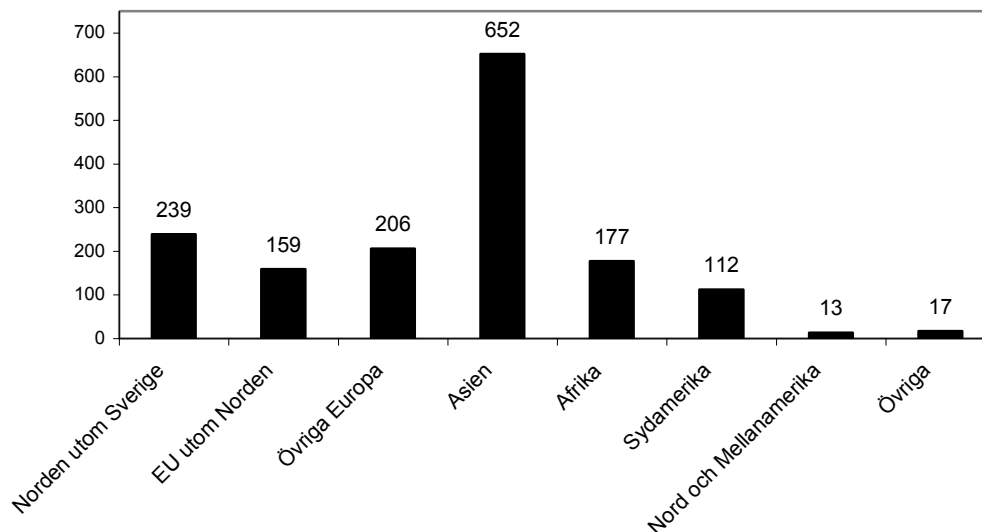
med sinsemellan kulturella skillnader av betydelse i sammanhanget, såsom ursprungskulturens skiftande tradition att ta hand om sina äldre. Även språkliga skillnader förekommer. Dessa består inte enbart i vilka språk som förstås. Även förmågan att förstå och använda skriftspråk har stora variationer. Detta kan gälla såväl förmågan att skriftligen förstå och använda det talade modersmålet som svårigheter att i skrift förstå och använda det svenska språket. Sammantaget bidrar dessa faktorer till att svensk äldreomsorgstradition för många berörda blir svår att sätta sig in i.

Hur många personer tillhör målgruppen?

Det är svårt att uppskatta gruppens storlek men om vi med stor försiktighet försöker laborera med statistiken från den 31 december 2007 så finner vi att:

- 3 942 invånare i åldern 65 och äldre bor i stadsdelen varav
- 2 100 (53 %) är invånare med utländsk bakgrund
- 991 personer får äldreomsorg utifrån biståndsbeslut

Om vi sedan spekulerar att den andel som har äldreomsorg speglar andelsförhållandet mellan invånare med utländsk och inte utländsk bakgrund skulle 53 % av gruppen, det vill säga 525 personer, ha utländsk bakgrund. Detta förutsättningslösa resonemang leder fram till att det finns ungefär 1 575 personer som är äldre än 65 år med utländsk bakgrund och som inte den 31 december 2007 hade någon form av äldreomsorg där kommunen var inblandad. Detta kan även uttryckas på följande sätt; drygt 7 av 10 personer som är äldre än 65 år med utländsk bakgrund, saknar formell kontakt med stadens äldreomsorg. Genom detta räkneexempel får vi en bild av hur stor den totala gruppen är. Om vi fortsätter att närmare studerar totalgruppen och delar in den utifrån varifrån de utrikes födda i stadsdelen härstammar får vi följande bild:

Med utgångspunkt i denna bild av målgruppen ska projektet finna vägar och kanaler för att nå de äldre som har behov av omsorg och som får hjälp och stöd av anhöriga och/eller närstående.

Utbildningen

Det är en mödosam process att utforma en ny utbildning av informatörer. Det blir ännu svårare då den grupp, till vilken utbildningen riktar sig, är mycket varierad. Kursdeltagarna kommer från olika kulturer och delar inte en gemensam kunskapsbas eller ett gemensamt språk. Behovet av att få ut information till denna grupp i samhället är dock mycket stort, varför man måste utvärdera insatser som gjorts för att kunna förändra och förbättra. Siktet har varit inställt på att detta bör vara ett långsiktigt arbete för att lyckas med uppgiften att nå ut med information till de berörda. Syftet med projektet har även varit att öka informationens tillgänglighet genom att verka för att befintligt informationsmaterial översätts till olika språk. Att översätta material kostar pengar och sådana satsningar ryms inte inom projektets budgetramar. Efter dialog och samverkan med stadens centralt ansvariga funktioner för informationsspridning kommer nu visst informationsmaterial att genom deras försorg översättas till andra språk.

Frageställningar som dominerat utvärderingsarbetet

- Utgör föreningarna en bra informationskanal?
- Har ett aktivt informationsarbete tagit plats?
- Hur ser man på utbildningens upplägg, genomförande och resultat?
- Vilka satsningar ska man göra för att nå fram till målgruppen, vilka hinder måste överbryggas?

Intryck från intervjuerna

För klarhets skull redovisas först projekt- och utbildningsledarnas åsikter och tankar för sig och därefter kursdeltagarnas åsikter och tankar.

Intervju med projekt- och utbildningsledare

Projekt- och utbildningsledarna fick i uppdrag att arbeta med att ta fram en utbildning som skulle förbereda informatörerna inför att självständigt utföra informationsarbete inom sina respektive föreningar. I samarbete med ABF har man tagit fram innehållet för en informatörsutbildning. Man bestämde sig för att utbildningen skulle ha formen av en basutbildning, d v s ge en övergripande bild av det svenska socialförsäkringssystemet och med detta som utgångspunkt informera om vad stadsdelen kan erbjuda i form av äldreomsorg. Deltagarna får med sig ett skriftligt informationspaket, vilket de ska använda i sitt informationsarbete ute i de respektive föreningarna.

Utbildningsdeltagare

Eftersom projektet drevs inom stadsdelen var utgångspunkten och ambitionen att deltagarna till utbildningen skulle "fångas upp" inom stadsdelen. För att praktiskt kunna genomföra utbildningen formulerades kriterier deltagarna behövde uppfylla för att kunna ta del av kursen och fungera som informatörer. Dessa kriterier bestod i att deltagarna skulle kunna svenska samt att den förening de rekryteras från skulle ha sin bas i stadsdelsområdet. Varje berörd förening skulle dessutom ha två representanter som deltagare. Grundidén bestod i att deltagarna efter utbildningen, inom ramen för sitt föreningsarbete, skulle sprida den information man lärt sig vidare till dem som kommer i kontakt med föreningen. Informationsspridningen förmodades underlättas av att två föreningsrepresentanter deltagit i kursen och att de i sitt informationsarbete kan erbjuda varandra stöd.

Övergripande intryck

Projekt- och utbildningsledarna tycker att utbildningen har fungerat mycket bra. De anser att föreläsningarna har varit engagerande och att de till innehållet har varit mycket bra. Man har även arbetat mycket med att kursdeltagarna ska lära känna varandra. "Vi har bejakat en sorts mjukhet i upplägget och pedagogiken, och det har varit berikande."

Svårigheter

Språket har under utbildningen delvis varit ett hinder. Det har varit svårt att bedöma hur väl deltagarna språkligt, såväl muntligt som skriftligt, uppfattade kursinnehållet. På samma sätt framstår det som osäkert i vilken utsträckning deltagarna kunnat ta till sig kursinnehållet. Man har, i syfte att undvika missförstånd eller oklarheter, försökt att skapa en trygghet för att få till stånd ett öppet klimat där ingen kursdeltagare tvekar inför att ställa frågor. Målet att föreningarna skulle skicka två deltagare har inte uppnåtts. Kontinuiteten, som är viktig för att på bästa sätt kunna ta till sig informationen, har även den brustit. Detta kan orsaka kunskapsluckor hos deltagarna, vilket i sin tur kan orsaka problem i det framtida informationsarbetet.

Det praktiska arbetet efter utbildningen

I samband med utbildningen har man diskuterat hur deltagarna ska sprida informationen vidare inom sina respektive föreningar. Meningen är att man vid avslutningsträffen den 23/9 2008 fortsätter denna diskussion. Projekt- och utbildningsledarna betonar att det för det fortsatta arbetet är viktigt att skapa bra kontakt mellan föreningarna och förvaltningen, då avsikten är att detta ska vara ett långsiktigt arbete.

Vad finns det för informationsmaterial?

Informationsmaterial på andra språk än svenska är inte fullt utvecklade. Man har dock haft diskussioner kring olika alternativ till skriftlig information (exempelvis radio- och tv-kanaler). Användande av alternativa informationsmedia diskuterades av arbetsgruppen i planeringsfasen av utbildningsprojektet. Man har dock inte arbetat aktivt med annat än skriftligt material under utbildningsfasen.

Hur skapar man kontinuitet och närvaro i en kurs som bygger på frivilligt deltagande?

Kursledningen har lagt stor energi och kraft på att skapa ett bra och tillitsfullt utbildningsklimat. Man har också byggt in trevliga aktiviteter i syfte att stärka relationen mellan deltagarna samt att stimulera närvaro. Alla aktiviteter, kurser och utbildningar som bygger på frivilligt deltagande riskerar avhopp och frånvaro. Vid vissa utbildningstillfällen har inte alltid två deltagare kommit från varje förening och kontinuiteten i närvaron har inte varit hundra procentig. Sammantaget anser projekt- och utbildningsledarna att deltagarna har visat upp ett stort engagemang och att de, med tanke på frivillighetsaspekten, verkligen har ställt upp.

Kursdeltagarnas uppfattningar om informatörsutbildningen

Hur uppfattar kursdeltagarna situationen och behoven hos de äldre?

Många äldre är isolerade p g a brist på kontakt med samhället. Isoleringen beror ofta på bristande språkförståelse och på att de äldre inte vet vilka rättigheter de har. Många saknar grundläggande förståelse av den svenska samhällsstrukturen. Det finns även en rädsla bland de äldre för att bli medlemmar i en förening då denna tradition saknas i ursprungskulturen. På samma sätt förekommer skepsis inför statlig inblandning i det som ses som familjeangelägenheter. Det finns även en problematik i att många äldre inte har råd att gå med i mer än en förening, vilket begränsar antalet beröringspunkter med samhället. Man uppskattar att det inom målgruppen i Rinkeby-Kista rör sig om ett hundratal äldre personer. Många av dessa är analfabeter, vilket kan bidra till svårigheter att komma in i det svenska samhället.

Projektets syfte och mål

Det verkar råda delade meningar om projektets syfte bland kursdeltagarna. Man uppfattar att de som informatörer har till uppgift att inom sin respektive förening informera om frågor som rör äldre. Uppfattningen om syftet verkar dock för vissa deltagare något suddigt i kanterna. En deltagares uppfattning är att projektet skulle försöka nå de anhöriganställda som hjälper sina nära med äldreomsorg och vård. ”Det är väl de anhöriganställda vi vänder oss till och syftet är att få dem att gå utbildning”.

Åsikter om informationsutbildningen

Deltagarna anser att utbildningen har givit mer kunskap kring hur äldre vården fungerar i Sverige samt att den har givit större säkerhet inför att besvara de frågor som ställs av berörda föreningsmedlemmar. Man anser att den information man har kunnat tillgodogöra sig under kursen är viktig men att ansatsen har varit aningen bred. De intervjuade deltagarna uppskattar den förståelse för hur det svenska samhället är uppbyggt som kursen har givit, men man önskar även mer specifik information kring de frågor man möter hos invånarna i Rinkeby-Kista. Behovet av att långsiktigt sprida information till målgruppen betonas, då det är svårt att nå ut till denna grupp på ett effektivt sätt.

Informationsmaterialet

De som intervjuats är ense om att man lärt sig mycket, men att projekt- och utbildningsledarna förlitar sig lite väl mycket på skrivet material. En del av materialet spänner dessutom över ett för stort samhällsområde. En av deltagarna anser att ”Vår trygghet” (utgiven av

Folksam) är den bästa informationsskriften, och att det bör läggas mer fokus på denna i utbildningen.

Har det uppstått problem under utbildningen och hur kan dessa motverkas?

Deltagarna anser att satsningen är bra och att syftet är gott. Hinder har dock uppstått i genomförandet. Kontinuiteten har varit bristfällig hos vissa deltagare. Vissa nya ansikten har dykt upp under utbildningen och andra har försvunnit.

Vissa deltagare haft för stora brister i det svenska språket för att kunna ta till sig utbildningen, då den i många fall krävt goda kunskaper i det svenska språket. Även repetition av kursinnehållet önskas då det på grund av språkliga skillnader kursdeltagarna emellan ibland kan vara svårt för samtliga deltagare att ta till sig allt som sägs redan första gången det sägs. Andra anser att den intellektuella nivån har varit för hög och att utbildningen inte har givit tillräckligt med information beroende på att informationen inte har varit tillräckligt lättillgänglig. Man anser även att det behövs mer praktisk information, särskilt då deltagarna har så pass varierande kunskapsbas. Man efterlyser mer praktiska övningar i hur man på bästa sätt besvarar frågor såsom vem man ska kontakta inom förvaltningen etc. liksom möjligen någon form av kunskapsprov i samband med kursavslut för att säkerställa att deltagarna vet hur informationen skall spridas och hur man ska svara på de frågor som kommer att ställas till informatörerna.

Har man lyckats sprida informationen vidare inom sina föreningar?

Meningen är att man efter utbildningen, inom respektive förening, ska bilda grupper för att diskutera vad man lärt sig och därefter sprida informationen vidare till övriga föreningsmedlemmar. Detta blir lättare i de föreningar som varit igång länge och som har byggt upp strukturer för dialog och informationsspridning. I föreningar som saknar sådan struktur går det inte att genomföra, och man måste vara mer flexibel och föreslå andra strategier för fortsatt arbete. Under utbildningen för informatörer har man hittills enligt deltagarna inte fått träning i hur man sprider informationen vidare inom sina respektive föreningar. Generellt verkar det som att arbetet med att sprida information ännu inte har kommit igång i någon större utsträckning.

Hur når ni ut till målgruppen?

Många äldre med invandrarbakgrund är inte vana vid att planera och styra upp verksamhet i föreningsform. Mycket av informationen måste ske på modersmålet och genom direktkontakt. Den muntliga kontakten är av mycket stor betydelse för ett effektivt och bra informationsarbete. Mycket informationsarbete sker idag via direktkontakt, t ex runt centrum och genom att där direkt gå fram och fråga människor. Mycket av sökandet sker mun till mun. I övrigt nås anhöriga via telefon och hembesök. Man går också via biblioteket och medborgarkontoret. Inom en av föreningarna har man på eget initiativ översatt informationsbroschyrer.

Hur ska man få igång en bättre informationsspridning?

Deltagarna anser att arbetet med att samverka mellan förvaltningen och föreningarna måste fortsätta. Man anser även att förvaltningen i större utsträckning borde utnyttja de tvåspråkiga

tjänstemän som finns inom förvaltningen. De skulle kunna arbeta mer aktivt tillsammans med föreningarna. Man är även ense om att gemensamma lokaler för olika föreningar skulle bidra till ett utvidgat samarbete.

En önskan framförs om att informatörerna skulle träffas kontinuerligt, kanske en gång varannan månad, för att bli informerade om nyheter som inom samhälls- och äldreområdet.

Nästa steg

Det finns ett stort intresse inom invandrarföreningarna för samarbete och samverkan med svenska pensionärsföreningar. Detta samarbete försvåras dock av de kulturella skillnaderna föreningarna emellan. Det finns också språkliga hinder som gör det svårt att umgås över föreningsgränserna. Även ekonomi spelar in då medlemskap i svenska pensionärsföreningar är individuellt, vilket gör att många inte anser att de har råd att gå med i dessa föreningar.

Slutsatser

Det är lätt att i en utvärdering endast fokusera på sådant som bör förändras. Projektets ansats att nå ut till målgruppen är viktig och allt tyder på att detta kommer att kunna uppnås. Utbildningen ett mycket viktigt verktyg för att åstadkomma detta. Det finns många problem att lösa, men intrycket är att man med rätt inställning kan komma förbi dessa hinder och på så sätt öka livskvaliteten för de äldre och deras anhöriga i stadsdelen. Med hjälp av vad som framkommit ovan kan man fortsätta detta viktiga arbete och känna att man sakta men säkert arbetar i rätt riktning. Ju fler beröringspunkter som skapas mellan förvaltning och föreningar, desto mer underlättas det framtida samarbetet.

Intervjuerna förmedlar insikten att informationens tillgänglighet utgör den avgörande förutsättningen för att arbetet ska bli värdefullt. I dagsläget saknas denna tillgänglighet i framför allt det skriftliga materialet, vilket är något man i samarbete måste hantera framöver. Informationen måste anpassas och läggas på rätt nivå, göras tydlig och lättförståelig för att budskapet skall kunna nå fram. Informationen måste förmedlas på ett sådant sätt att alla kan tillgodogöra sig den.

Synpunkter och råd inför den fortsatta utvecklingen

Ökad tydlighet, relevans och kontinuitet i utbildningen

Tydliggör syftet

För att utbildningen skall kunna uppfylla de för projektet uppsatta målen att nå ut till målgruppen genom kursdeltagarna/informatörerna är det viktigt att kursen erbjuder praktisk och konkret information. Informatörerna ska ha tillgång till kunskap och hjälpmedel som gör det möjligt för dem att lotsa och stötta äldre och anhöriga i frågor som rör vård och omsorg.

Intervjuerna visar att deltagarna har olika uppfattningar om vad projektet ska uppnå och vad det grundläggande syftet är. Syftet måste därför konkretiseras och tydligare än idag

kommuniceras ut till föreningar och deltagare. Utbildningen har många bra inslag men många uppfattar att innehållet är för omfattande och spänner över ett för stort ämnesområde. Därför bör innehållet ses över och det gäller att minska omfånget och fokusera mer till praktiska och konkreta frågor.

Se över utbildningens upplägg

Man kan också överväga om inte kursens innehåll och den konkreta information som efterlyses av deltagarna skulle tjäna på att koncentreras i såväl tid som rum, exempelvis genom att ett fåtal längre kurstillfällen ges under en kortare tidsperiod. Detta skulle även kunna motverka problem med bristande kontinuitet och avhopp. För att undvika kunskapsluckor p g a deltagares frånvaro skulle samma kurstillfälle, d v s med samma innehåll, kunna ges vid flera tidpunkter.

Översatt material

En satsning på att översätta informationsmaterial till de olika språk som talas i stadsdelen skulle märkbart öka kursdeltagarnas förståelse och naturligtvis bidra till deras möjligheter att i direktkontakt med målgruppen förklara och berätta om hur svensk äldreomsorg fungerar.

Konkreta fall – exempelkatalog

Kommande utbildningar eller informationsseminarier som riktas till medlemmar i invandrarföreningar, pensionärsorganisationer och andra intressenter bör fokuseras till praktiska exempel som är lätta att känna igen. Det är runt exemplen som kunskapsöverföringen ska kretsa och deltagarna ska via dessa praktiska ”fall” få ta del av hur äldreomsorgen fungerar.

Exemplen kan med fördel översättas till olika hemspråk och här tänker vi oss inte långa och omfattande översättningar, utan korta och kärnfulla och gärna illustrerat med bilder. Det är också möjligt och intressant att använda exemplen som underlag till manus för en filmatiserad information. Exempelkatalogen ska fungera som inspiration och nyckel för att öppna upp dialogen mellan alla som är inblandade i kommunikationsprocessen. Här nedan följer ett antal tänkbara idéer på vad som kan ingå i en sådan katalog:

Exempel 1: Hur får man hjälp med bostadsanpassning?

”Jag har de senaste två åren vårdat min sjuka mor. Hon har nu jättesvårt att komma upp ur sängen och jag får ont i ryggen av att hjälpa henne. Vad kan jag få för hjälp, vart skall jag vända mig?”

Exempel 2: Vart vänder man sig om man har en anhörig med minnesproblem?

”Min pappa har börjat glömma att ta sin medicin och han har gått vilse i området där han bor. Nu är jag orolig för honom, vad ska jag göra?”

Exempel 3: Kan man få ekonomiskt bistånd som äldre?

”Min farbror riskerar att bli vräkt då han inte har kunnat betala hyran i tid. Vilken hjälp kan han få?”

Exempel 4: Vad gör en god man?

”Min moster glömmer att betala räkningarna och tappar bort viktiga papper. Nu är jag osäker på om hon klarar sig själv, kan jag sköta hennes ekonomi?”

Exempel 5: Vem har rätt till äldreboende?

”Vi klarar inte längre av att ta hand om mamma i hemmet. Har hon rätt att bo på ett äldreboende där hon kan få den hjälp hon behöver?”

Gruppdynamiken under utbildningen

Utomstående föreläsare har varit ett uppskattat inslag i utbildningen. Man kan dock överväga i vilken utsträckning en utomstående föreläsare kan nå fram till deltagarna utan att känna till deras varierade kunskapsbas och språkliga förmåga på samma sätt som de projekt- och utbildningsledare som kontinuerligt lär känna sina deltagare. Deltagares benägenhet att ställa frågor om något som är oklart eller som inte gick fram kan också minska inför en okänd föreläsare och motverka det öppna klimat i gruppen som eftersträvas.

Samtidigt kan utomstående föreläsare med egna erfarenheter av att träda in i en ny kultur eller med erfarenheter av arbete med invandrarfrågor och språksvårigheter tänkas öka deltagarnas intresse och bidra till deltagarnas känsla av trygghet, förståelse samt ett öppet och välkomnande bemötande i gruppen och på utbildningen.

Flexibilitet i det fortsatta informationsarbetet

Organisationsstrukturen hos deltagarnas respektive föreningar skiljer sig åt, vilket gör att alla föreningar inte kan arbeta på samma sätt med spridande av information. Projekt- och utbildningsledarna måste sträva efter att vara mycket lyhörda för de respektive föreningarnas olika behov och möjligheter, allt för att kunna vara flexibla i utformandet av metoder för det fortsatta informationsarbetet. I vissa föreningar kan det rentav krävas att projekt- och utbildningsledarna på plats stöttar informatörerna i deras arbete i föreningarna.

Mötesplatser

De sociala mötesplatser som drivs med medverkan av de s.k. allianserna i Kista, Husby och Akalla framstår som mycket bra mötesplatser där informatörerna kan nå ut till målgruppen. Denna verksamhet bedrivs i lokaler som hyrs av förvaltningen för annan verksamhet för äldre, eller i lokaler för vilka annan organisation bidrar med hyran.

I Rinkeby finns ett äldrecentrum i stadsdelens regi. Således finns det en social mötesplats för alla äldre i samtliga fyra stadsdelar i stadsdelsområdet. Dessa skulle kunna användas för att ytterligare möjliggöra informatörernas arbete.

Samarbetet mellan stadsdelsförvaltning och föreningar skulle också kunna utökas genom att utnyttja existerande mötesplatser. Tanken om tillgång till en gemensam lokal skulle även kunna stimulera ökad integration mellan pensionärsföreningar och invandrarföreningar. Även stadsdelsförvaltningen bör arbeta för att stimulera ökad samverkan mellan de olika invandrarföreningarna samt mellan invandrarföreningar och svenska pensionärsföreningar.

Föreningarna bör även kunna ordna träffar där representanter från äldreomsorgen och utbildade informatörer deltar. Informatörerna leder mötena. En öppning för få igång detta kan vara att anordna temabaserade aktiviteter och till dessa bjuda in olika yrkesprofessioner inom äldreomsorgen.